

Vejledning til Lønoverblik

November 2022

Indhold

1. Hvad er Lønoverblik?	3
1.1 En støtte til de lokale lønforhandlinger	3
2. Tabeller og filtre	4
2.1 Tabelberegninger	4
2.2 Tabelfordelinger	6
2.3 Filtre til datagrundlag	7
2.4 Tips og tricks	8
3. Data og begreber	10
3.1 Lønopsamling	10
3.2 Lønbegreber	11
3.3 Gennemsnitsløn og årsværk	12
3.4 Ikke medregnede personer	13
4. Kontakt og support	14
5. Appendiks: Datagrundlag	15

1. Hvad er Lønoverblik?

I forbindelse med overenskomstforhandlingerne i 2008 blev det aftalt, at aftaleparterne i staten i fællesskab skulle foretage et udredningsarbejde om en enkel lokal lønstatistik.

På baggrund heraf har Finansministeriet og CFU udviklet et værktøj til brug for parterne ved lokale lønforhandlinger. Værktøjet er offentligt tilgængeligt på nettet, og det giver adgang til at finde oplysninger for alle dele af staten.

1.1 En støtte til de lokale lønforhandlinger

I de lokale forhandlinger er det ønskeligt for forhandlingsparterne at kunne foretage sammenligninger mellem lønudvikling, lønniveau mv. for virksomheden, for tilsvarende virksomheder og for hele staten.

Med Lønoverblik er der et fælles datagrundlag. Lønniveau, lønudvikling mv. opgøres efter ensartede principper for alle virksomheder i staten, og tallene er baseret på Økonomistyrelsens tværstatslige løn- og personalestatistikker. Lønniveauerne er derfor umiddelbart meget sammenlignelige på tværs af statslige områder og personalegrupper.

Lønoverblik viser ikke den enkelte medarbejders løn, og ved lokale lønforhandlinger kommer man sjældent uden om at skulle se på lønnen til enkeltpersoner. Dette kan ikke lade sig gøre i en offentligt tilgængelig statistik som Lønoverblik.

Økonomistyrelsen og CFU er enige om at anbefale, at institutionerne stiller disse oplysninger til rådighed for tillidsrepræsentanterne. Her må arbejdsgiverparten således som hidtil anvende udtræk baseret på rapporter fra Statens BI – LDV eller andre kilder til lønoplysninger.

Du finder Lønoverblik på adressen: www.loenoverblik.dk

2. Tabeller og filtre

Gennemsnitsløbninger kan betragtes for anvendes på mange forskellige måder, afhængigt af fokus. Derfor kan du i Lønoverblik vælge mellem mange forskellige beregninger og tabelfordelinger, lige som du kan afgrænse og filtrere tabellerne på større og mindre virksomhedsområder, historiske data, overenskomstgrupper med mere.

Generelt for alle tabellerne gælder dog, at personalegrupperinger med mindre end 3 årsværk ikke vises eller indgår i beregningerne. Dette er for at sikre mod udstilling af personhenførbare lønoplysninger.

2.1 Tabelberegninger

Du kan vælge at få vist 6 tabeltyper, der viser forskellige beregninger på de samme personalegrupper. Du vælger tabelberegningerne på fanebladende i bunden af rapporten.

Lønsammensætning

Her får du et overblik over sammensætningen af lønnen fordelt på basisløn, pension, faste tillæg (centrale og lokale), midlertidige tillæg (lokale), engangsvederlag (lokale), samt øvrige tillæg.

Kønsopdelt løn

Gennemsnitslønnen beregnes for henholdsvis kvinder og mænd. Derpå beregnes et indeks, der viser hvor stor en del kvinders gennemsnitsløn udgør af mænds. Hvis kvinder i gennemsnit tjener 80 kr. og mænd 100 kr. vil indekset være 80. Endvidere viser tabellen antallet af årsværk fordelt på køn.

Bemærk, at indekset kan være meget påvirket af demografi og øvrig personalesammensætning inden for en gruppe ansatte. Bemærk også, at der kun beregnes og vises indeks for de grupper, hvor der er mindst 3 mandlige og 3 kvindelige årsværk.

Lønudvikling

Lønudviklingen beregnes i procent i forhold til samme tidspunkt året før. Lønudvikling er vanskelig at måle for de antalsmæssigt små grupper, der er mulighed for

at finde i Lønoverblik. Eksempelvis vil lønudviklingen for grupper på kun 5-10 personer kunne vise betydelige variationer. Dette skal altid indgå i vurderingen af tallene.

I Lønoverblik opgøres lønudviklingen som gennemsnittet af de individuelle lønstigningstakter fra den ene periode til den næste.

I statistikken indgår kun såkaldte identiske personer, det vil sige medarbejdere, der er ansat i samme stilling i både startkvartalet og slutkvartalet af den valgte periode. Det vil sige, at personerne skal have samme forbrugte arbejdstid (årsværk), personalekategori og bevillingslønramme i begge kvartaler. Er en person blevet forfremmet, eller har personen skiftet arbejdsplads, vil han eller hun ikke længere indgå i opgørelsen.

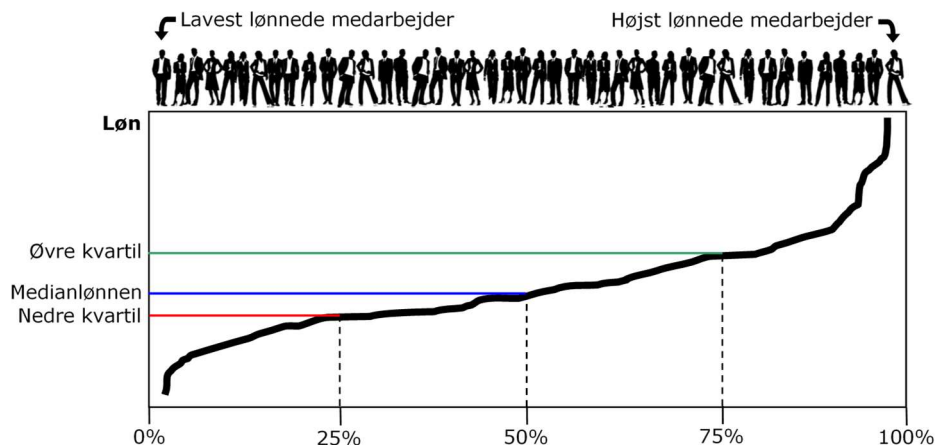
Opgørelsesmetoden udelukker virkningen af ændringer i personalesammensætningen, hvilket gør den mindre følsom over for strukturelle ændringer. Omvendt betyder metoden, at anciennitetsbestemte stigninger kan påvirke resultatet en del. Det er et væsentligt forhold, der skal tages højde for, hvis man sammenligner grupper med og uden anciennitetsstigninger.

Et tal for lønudvikling siger blot noget om ændring, og kan derfor ikke stå alene. Lønnens niveau er derimod helt centralt, når man skal forholde sig til lønsammenligninger.

Lønspredning

Lønspredningen viser hvordan lønningerne er fordelt i gruppen – ikke alle får jo gennemsnitslønnen. For at vise lønspredningen bruges de statistiske standardmål: nedre kvartil, median og øvre kvartil.

En måde at forestille sig disse begreber på er følgende: Alle de ansatte stilles op på en lang række ordnet efter deres løn, med den lavest lønnede til venstre op til den højst lønnede til højre.

Den midterste person i rækken har et lønniveau, der udgør medianlønnen. Lønniveauerne for personen 1/4 inde i rækken og 3/4 inde i rækken udgør henholdsvis nedre og øvre kvartil.

Medianen og gennemsnittet falder sammen, hvis observationerne ligger symmetrisk, det vil sige hvis lønningerne er jævnt fordelt. Hvis der er en overvægt af personer med mindre løn end gennemsnittet er medianen mindre end gennemsnittet og omvendt.

Det bemærkes, at ansatte på mindre end fuld tid er opregnet til fuldtidsniveau i beregningen af kvartiler og median.

Antal ansatte

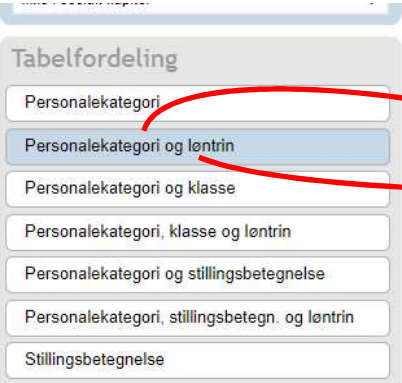
Den sidste tabel viser antal ansatte sammenstillet med antal årsværk. I dette tilfælde regnes "antal ansatte" som personer, der har fået løn for mere, end hvad der svarer til 8 timer pr. uge.

Regionsfordelt løn

Her vises lønnen fordelt på regioner i det omfang, at der er ansatte i flere regioner for det valgte virksomhedsområde. Bemærk at der kun vises gennemsnitslønnen, og at der således ikke kan laves en vurdering på baggrund af den bagvedliggende populationsstørrelse (antal personer) og dermed hvor repræsentativt eller sammenligneligt tallet er.

2.2 Tabelfordelinger

I venstre side kan du vælge mellem forskellige tabelfordelinger. Du kan vælge mellem en række centrale ansættelsesparametre, som giver en eller flere forspalter i tabellerne.

Tabelfordeling			
Personalekategori			
Personalekategori og løntrin			
Personalekategori og klasse			
Personalekategori, klasse og løntrin			
Personalekategori og stillingsbetegnelse			
Personalekategori, stillingsbetegn. og løntrin			
Stillingsbetegnelse			

23 - Hjelpepræster	AC basisløntrin 4, 2-årigt	35,9
	AC basisløntrin 5	8,5
	AC basisløntrin 6	17,0
	AC basisløntrin 8	312,0
28 - Mejeriingeniører	AC basisløntrin 8	8,3
29 - Undervisn.assistent	Trin 7	19,2
34 - Ergoterapeuter	LR 36 (u.åremål)	4,0
	AC basisløntrin 4, 2-årigt	4,0
	AC basisløntrin 6	6,0
	AC basisløntrin 7	63,4
	AC basisløntrin 8	24,6
35 - Fysioterapeuter	AC basisløntrin 7	91,4
	AC basisløntrin 8	45,0
36 - Bygningskonstruktør	Trin 1	81,2
	LR 35 (u.åremål)	9,0
	LR 36 (u.åremål)	6,0

Hvilke og hvor mange forspalter, tabellen fordeles på, kan afhænge af interessefokus, vægtning mellem overblik og detalje, og ikke mindst det valgte områdes størrelse og personaletdiversitet.

2.3 Filtre til datagrundlag

Som udgangspunkt vises en tabel for hele staten i senest tilgængelige dataperiode. Ofte vil man dog være interesseret i et lønniveau i et særligt område af staten eller en afgrænset overenskomst- eller aftalegruppe, eller måske sammenligne lønniveauer med historiske data.

I venstre side har du forskellige muligheder for afgrænsning af dine tabeller.

Den letteste måde at nulstille alle dine valg, er at trykke F5 i din browser for at genindlæse rapporter på en frisk.

Periode

Lønoverblik fremstiller et øjebliksbillede af lønniveauet i staten 4 gange om året, én gang i kvartalet. Som udgangspunkt præsenteres du for lønniveauer i det senest tilgængelige statistikgrundlag, men det kan være interessant også at se, hvordan både lønniveauer og personalesammensætninger har ændret sig. Derfor kan du vælge at se historiske løntal helt tilbage til 1997.

Virksomhedsområde

En af kernefunktionerne i Lønoverblik er at kunne orientere sig i lønniveauer forskellige steder i staten, for eksempel i et ministerområde eller en specifik institution/virksomhed.

Under *Virksomhedsområde* kan du vælge dine fokusområder ret præcist, fra hele ministerområder og ned til en eller flere virksomheder. Ved at klikke på op/ned-pilene kan du udfolde området til mere detaljerede valg.

Du kan også kombinere dine valg på forskellige niveauer. Nulstil dit valg ved at klikke to gange på *Markér alt*.

Lønbegreb

For at tilpasse, hvor meget, der skal tælle med af lønarter, kan du vælge mellem forskellige samlende lønbegreber. Disse er nærmere beskrevet s. 10 og frem. Bemærk at pensionsbidrag (både arbejdsgivers og lønmodtagers bidrag) indgår i den samlede løn.

Lønperiode

Her vælges, om lønniveauerne skal vises som månedslønninger eller årslønninger.

Centralorganisation og Tjenestemandsansættelse

For at afgrænse tabellerne til specifikke overenskomst- eller aftaleområder, kan det ofte være en fordel at bruge disse filtre, således at sammenligningerne giver bedre mening.

Socialt kapitel

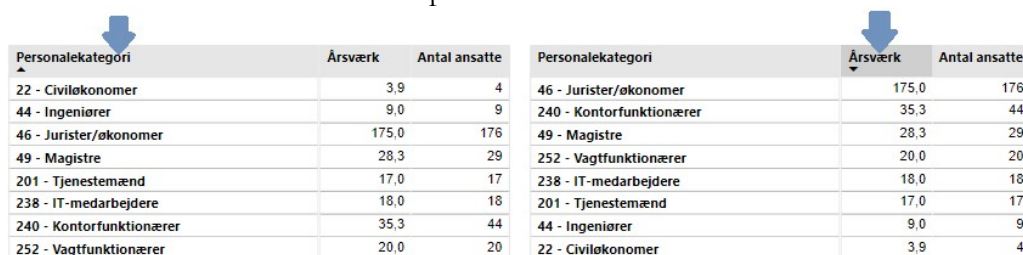
Her vælger du, om ansatte i Socialt kapitel (fleksjob, skånejob m.v.) skal tælle med i gennemsnitslønnen.

2.4 Tips og tricks

Selv om anvendelsen af Lønoverblik er meget enkel, er der enkelte ting, der kan være praktiske at kende til.

Sortering

Normalt er tabellerne sorteret efter forspalten, altså den eller de personalegrupperinger, der er valgt i *Tabelfordeling*. Men du kan let sortere efter en hvilken som helst anden kolonne ved at klikke på en kolonneoverskrift.

Personalekategori	Årsværk	Antal ansatte
22 - Civiløkonomer	3,9	4
44 - Ingeniører	9,0	9
46 - Jurister/økonomer	175,0	176
49 - Magistre	28,3	29
201 - Tjenestemænd	17,0	17
238 - IT-medarbejdere	18,0	18
240 - Kontorfunktionærer	35,3	44
252 - Vagtfunktionærer	20,0	20

Personalekategori	Årsværk	Antal ansatte
46 - Jurister/økonomer	175,0	176
240 - Kontorfunktionærer	35,3	44
49 - Magistre	28,3	29
252 - Vagtfunktionærer	20,0	20
238 - IT-medarbejdere	18,0	18
201 - Tjenestemænd	17,0	17
44 - Ingeniører	9,0	9
22 - Civiløkonomer	3,9	4

Klik på kolonneoverskriften igen for at vende sorteringsrækkefølgen.

Overfør til regneark

Du kan let eksportere en tabel, enten for at bruge dem i en anden rapport eller dokument, eller for at arbejde videre med tallene, f.eks. til sammenstilling af forskellige udtræk.

ste læg lokale	Midlert. tillæg (Lokale)	Engangsvederlag	Andre tillæg	\$
3.461	2.166	727	42	
3.930	0	382	0	
2.740	1.467	715	28	
6.111	765	439	43	
2.388	2.388	1.173	0	
3.881	1.183	611	12	53.981
9.023	5.183	404	0	54.470
2.486	2.274	300	0	56.125

Når du holder musen hen over en tabel, kan du klikke på de 3 prikker, og derefter på *Eksportér data*.

Tabellen overføres som en Excel-fil, som let kan tilpasses eller kopieres over i f.eks. et Word-dokument.

Time-out

Den aktuelle platformsløsning under Lønoverblik har den uheldige egenskab, at man kan risikere en fejlbesked som den, der er vist her til højre, hvis man har en tabel stående i browseren i for lang tid uden at opdatere.

Hvis du oplever den fejlbesked, skal du blot trykke på F5 i din browser for at genstarte din session i Lønoverblik. Du skal dog vide, at eventuelle valg og filtre også vil nulstilles.

3. Data og begreber

Økonomistyrelsen indsamler lønoplysninger om alle ansatte på statslige overenskomster og aftaler én gang i kvartalet og bruger dem i en række statistikker og opgørelser. Oplysningerne stammer hovedsagelig fra de statslige lønsystemer som f.eks. SLS, men der er også oplysninger fra andre lønsystemer.

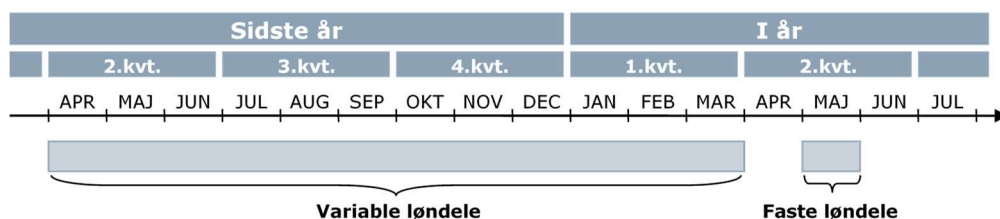
3.1 Lønopsamling

Tallene i Lønoverblik er baseret på de reelle lønudbetalinger i modsætning til opslag i lønoversigter eller andre faste tabeller. Men i modsætning til de rå lønindberetninger eller rapporteringer, så er tallene i Lønoverblik bearbejdet på en måde, der gør dem bedre egnede til statistikformål og sammenligninger.

Lønudbetalingerne i en virksomhed kan svinge meget fra måned til måned eller fra kvartal til kvartal. Dette skyldes især, at udbetalinger af variable lønde (f.eks. timeløn, engangsvederlag, feriegodtgørelser og over-/merarbejdstimer) ikke sker jævnt hen over året. Således vil det rå lønsumsforbrug i en given måned eller kvartal ikke nødvendigvis være repræsentativt for det gennemsnitlige årsløn niveau, som medarbejderne oplever.

I Lønoverblik udjævner vi disse variationer ved at opgøre de variable lønde for sig selv.

- **De faste lønde** (basisløn, pensionsbidrag og faste løntillæg) betragtes som stabile, og de opgøres derfor som lønudbetalingen i den midterste måned i kvartalet (februar, maj, august og november).
- **De variable lønde** (f.eks. engangsvederlag, resultatløn, over-/merarbejdsbetaling og andre ulempetillæg mv.) opgøres som summen af de samlede udbetalinger af variable lønde i løbet af de foregående 4 kvartaler. Dette sikrer, at ”sæsonvariationer” og andre store udsving i udbetalingen udglattes til et lønniveau, der er mere repræsentativt end et øjebliksbillede.

Figuren ovenfor viser et eksempel på opsamling af løn for 2. kvartal i år. De faste lønde udgøres af maj måneds udbetaling af faste lønde. De variable lønde er

summen af samtlige udbetalte engangslønde gennem de foregående 4 kvartaler, det vil sige fra april sidste år til marts i år.

En månedsløn for maj beregnes ved at tage den faste løn for måneden og tillægge $1/12$ af de opsamlede engangslønde. En årsløn beregnes ved at gange månedslønnen med 12.

Denne måde at beregne lønnen på har den fordel, at den er mindre følsom over for store ændringer i udbetaling af engangslønde hen over året, og således viser den et mere repræsentativt lønniveau. På den anden side har metoden den ulempe, at der i hvert fald for de variable løndes vedkommende ikke altid er en direkte sammenhæng mellem statistikens tal og de tal, der kan læses på medarbejdernes seneste lønseddel.

3.2 Lønbegreber

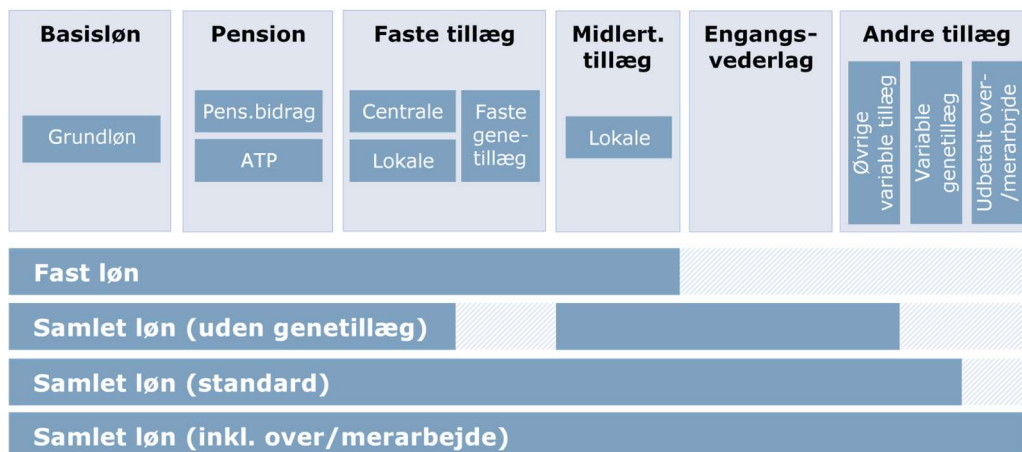
I Lønoverblik er der en liste, hvor du kan vælge, hvilke overordnede lønbegreber, der skal vises i tabellerne:

- **Fast løn** indeholder alle fast løbende og midlertidige lønde. Det vil sige uden engangvederlag og andre variable løntillæg. Dette lønbegreb er det mest stabile over tid, men til gengæld er det ikke så inkluderende som Samlet løn (standard), og således ikke så repræsentativt for det faktiske lønniveau.
- **Samlet løn (standard)** medregner flest mulige lønkategorier, men udelukker af hensyn til sammenlignelighed lønde, som kan skævvride lønsammenligninger. Det drejer sig her hovedsageligt om betalinger for over-/merarbejde, som kan føre til fejlslutninger, hvis sådanne betalinger indgår i lønsammenligninger. Se mere nedenfor.
- **Samlet løn (uden genetillæg)** tager udgangspunkt i Samlet løn (standard), men udelukker faste og variable genetillæg som for eksempel ulempetillæg, natillæg, konverterede tillæg med videre.
- **Samlet løn (med over-/merarbejde)** medregner i forhold til Samlet løn (standard) også over-/merarbejde udbetalt i løbet af de forudgående 4 kvartaler. Af tekniske årsager indgår de timer, der udbetales over-/merarbejde for, dog ikke i beregningen, hvilket kan vanskeliggøre sammenligninger.

Fælles for alle lønbegreberne er, at fratrædelsesgodtgørelser, udbetalt feriegodtgørelse, godtgørelse for ikke afholdte feriefridage, samt lønfradrag for tjenstefrihed uden løn *ikke* medregnes i Lønoverblik. Udbetalt over-/merarbejde medregnes *kun* i lønbegrebet *Samlet løn (med over-/merarbejde)*.

Lønoplysningerne fra lønanvisningssystemerne er fordelt på flere tusinde lønkoder eller lønarter. For at understøtte en praktisk anvendelse af tallene, er lønarterne samlet i et antal overordnede løngrupperinger, der kan vises i tabeltypen Lønsammensætning.

- **Basisløn** er den overenskomstmæssige grundløn, som for de fleste medarbejdergrupperes vedkommende fremgår af Finansministeriets Lønoversigt eller den enkelte overenskomst.
- **Pension** omfatter både arbejdsgivers og lønmodtagers pensionsbidrag, samt ATP. For tjenestemandsansatte er der i talgrundlaget for Lønoverblik indregnet et pensionsbidrag på 15 pct. Eventuelle Tillæg for Gruppeliv regnes med i det samlede pensionsbidrag.
- **Faste tillæg** er løntillæg, der udbetales fast hver måned uden formel ophørsdato. Dette vil typisk være kvalifikationstillæg, personlige cheftillæg, rådhedstillæg, funktionstillæg, belastningstillæg og konverterede over-/merarbejdstillæg. Disse tillæg kan være både centralt og lokalt fastsatte.
- **Midlertidige tillæg (lokale)** er løbende løntillæg lige som faste tillæg, men er karakteriseret ved kun at blive udbetalt i en afgrænset periode. Midlertidige tillæg er i Lønoverblik ligeledes begrænset til kun at omfatte lokalt aftalte løntillæg under nye lønsystemer. Herunder hører også åremålstillæg.
- **Engangsvederlag** er engangsudbetalte kvalifikationstillæg, funktionstillæg og resultat-/præstationstillæg, samt engangsvederlag.
- **Andre tillæg** indeholder løntillæg, der ikke falder inden for de ovenstående løngrupperinger. Denne gruppering vil afhængigt af det valgte lønbegreb overvejende bestå af engangsudbetalte genetillæg, det vil sige betaling for over-/merarbejde, natpenge, ulempetillæg, belastningstillæg med videre.

3.3 Gennemsnitsløn og årsværk

Begrebet *årsværk* er gennemgående i Lønoverblik tabeller. Årsværkssummerne er beregnet ud fra de registrerede timeforbrug i forhold til en årsnorm på 1.924 timer (svarende til en fuldtidsansættelse). En fuldtidsansat tæller som 1,0 årsværk, mens en ansat på halv tid vil tælle som 0,5 årsværk. Alle beregninger af gennemsnitslønninger sker på baggrund af årsværk.

Når vi beregner gennemsnitslønnen, sættes lønsummen for den udvalgte gruppe i forhold til årsværk i gruppen, det vil sige lønsum divideret med antallet af årsværk. Gennemsnitslønnen er altså den løn en fuldtidsansat i gennemsnit vil få.

Gennemsnitslønnen er nødvendig, når man skal sammenligne lønninger for grupper, hvor der både indgår heltids- og deltidsansatte, og det gør der i de fleste personalegrupper.

3.4 Ikke medregnede personer

For at sikre et anvendeligt løngennemsnit for de grupper, der forhandles løn for, udelades personer med løsere tilknytning til arbejdspladsen og grupper, der ikke vurderes at have et repræsentativt lønniveau til sammenligninger. Det drejer sig især om vederlagslønnede, ansatte med løntilskud, folk på efterløn, udenlandske ph.d.-studerende, værnepligtige, stipendiater, ministre og ansatte i beskæftigelsesordninger (fleksjob med videre). Disse grupper indgår altså ikke i beregningsgrundlaget for Lønoverblik.

Ansatte med lønudbetalinger for mindre end hvad der svarer til 8 timer pr. uge er heller ikke medtaget i beregningerne.

Ansatte i beskæftigelsesordninger (undtagen løntilskud) kan dog medtages i beregningerne, hvis det ønskes.

Se appendiks i slutningen af denne vejledning for mere detaljeret information om datagrundlaget og hvilke personalegrupper, der ikke indgår i statistikken.

4. Kontakt og support

Hvis du har spørgsmål til eller problemer med Lønoverblik, er du meget velkommen til at rette henvendelse til følgende adresse:

loenoverblik@modst.dk

Med venlig hilsen

Økonomistyrelsen (ØS)
Centralorganisationernes Fællesudvalg (CFU)
Offentligt Ansattes Organisationer (OAO)
Centralorganisationen af 2010 (CO10)
Lærernes Centralorganisation (LC)
Akademikerne (AC)

5. Appendiks: Datagrundlag

Som udgangspunkt viser Lønoverblik lønstatistik for alle ansatte i det statslige forhandlingsområde. Visse statslige områder og visse personalegrupper er dog udeladt af statistikken.

Følgende statslige områder indgår ikke i Lønoverblik:

- Dronningen og Kongehuset
- Folketinget, inkl. Rigsrevisionen
- Statens og Kommunernes Indkøbsservice
- Folkehøjskoler

Følgende personalekategorier indgår ikke i statistikken:

• 0026 Efterløn funk. ok.ansatte	• 0278 Sygeplejersker-Råd.
• 0027 Efterindtægt	• 0549 Stipendiater
• 0078 Særligt aflønnede uden årsv.	• 0550 Uddannelsesydelser
• 0080 Vederlagslønnede	• 0554 Ph.D.-studerende
• 0081 Særsk. vederlæggelse	• 0555 Skolepraktikelever
• 0083 Vederlagslønnede	• 0567 Civile værnepligtige
• 0091 Fremm.tjenst.ydelser	• 0581 Vederlagslønnede
• 0092 Vederlagslønnede	• 0622 Vederlagsl. Pension
• 0111 Ministre	• 0660 Værnepl. personel
• 0160 Værnepl.personel	• 0666 Værnepl. personel
• 0222 Vederlagslønn. Pens.	• 0683 Stampersonale m/rådh
• 0269 Officerer (værnepl.)	• 0684 Off.råd.tjm. (CF)
• 0270 Værnepl.personel	• 0780 Vederlagsløn eeng.
• 0274 Officerer Råd.tj.	• 0787 Studenterunderv. eeng.
• 0277 Stampersonel Råd.tj.	• 0791 Fremm.tjenst.ydelser

Desuden indgår følgende ikke i statistikken:

- PKAT 0553 KL 0052, Ph.D.-studerende indskrevet i udlandet
- Personer med lønløbenummer 098 og 099 (konstitutioner).
- Personer i løntilskud eller andre beskæftigelsesordninger (herunder fleksjob, skånejob med videre).
- Personer med lønudbetaling for hvad der svarer til mindre end 8 timer pr. uge.
- Lønfradrag for afholdelse af tjenestefrihed uden løn.

oes.dk